



REPUBLIKA E KOSOVËS-REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVA	
QEVERIA E KOSOVËS-VLADA KOSOVA-GOVERNMENT OF KOSOVA	
MINISTRIA E SHËNDETËSISË-MINISTARSTVO ZDRAVLJA-MINISTRY OF HEALTH	
Njësia Org. Org. Jedinica Org Unit	01
Nr. Prot. Broj Prot. Prot. No	05-2783
Nr. i faqeve Br. stranica No. pages	-12-
Data: Datum	20,05,2020
Prishtinë / a	

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Shëndetësisë
Ministarstvo Zdravstva - Ministry of Health
Zyra e Ministrit/Ured Ministra/Office of the Minister

Nr.:499/V/2020

Data:19/05/2020

Ministri i Ministrisë së Shëndetësisë,

Në mbështetje të nenit 145(pika 2) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës;

Duke marrë parasysh nenet 10 dhe 11 të Ligjit nr. 06/L-113 për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore dhe të agjencive të pavarura të Republikës së Kosovës, (Gazeta Zyrtare, Nr. 7 / 01 Mars 2019);

Duke u bazuar në nenin 12 paragrafin 1.11.dhe nenin 89 të Ligjit nr.04/L-125 për shëndetësi, (Gazeta Zyrtare, Nr. 13 / 07 Maj 2013); bazuar në nenin 8, paragraf 1.4, neni 20 dhe Shtojcën 10 paragrafi i të Rregullores nr.05/2020 për fushat e përgjegjësisë administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive (19.02.2020) , si dhe në zbatim dispozitave Ligjit nr. 02/l-109 për parandalimin dhe luftimin e sëmundjeve ngjitëse si dhe Vendimin e Qeverisë së Republikës së Kosovës Nr.01/11 datë 15.03.2020 për shpalljen e emergjencës për shëndetin publik, nxjerr:

V E N D I M

- I. Plotësohet vendimi me numër protokolli 05-2699 i dt.17/05/2020 me të cilin i shtohet Udhëzuesi për fizioterapeutë për parandalimin e covid-19;
- II. Pjesë e këtij Vendimi është Udhëzuesi për fizioterapeutë për parandalimin e covid-19;
- III. Pjesa tjetër e Vendimit mbetet e njëjtë;
- IV. Vendimi hyn në fuqi ditën e nënshkrimit dhe vlen deri në një Vendim tjetër;

Arsyetim

Pas shqyrtimit të Udhëzuesit dhe aprovimit të IKSHPK-së, u vendos si në dispozitiv të këtij Vendimi.

 **Arben Vitia**
Ministër në detyrë Shëndetësisë

Vendimi i dërgohet:

- Sekretarit të Përgjithshëm MSh,
- Departamentit Ligjor MSh,
- SHSKUK-së (përfshirë spitalat e përgjithshme);
- QKUS;
- QKMF-ve;
- Inspektoratit shëndetësor;
- Divizionit të kujdesit parësor shëndetësor në Msh;
- Odës së stomatologëve;
- Odës së fizioterapeutëve;
- Arkivit të MSH.

UDHËZUES PËR FIZIOTERAPEUTË PËR PARANDALIMIN E COVID-19

NJOFTIM PËR ANËTARËT E ODËS SË FIZIOTERAPEUTËVE TË KOSOVËS

Të nderuar anëtarë të OFTK-së:

Të nderuar nga data 18.05.2020, Ministria e Shëndetësisë ka vendosur që edhe Fiziooterapia të fillojë punën, por që duhet t'u përmbahemi masave të vëna nga Ministria dhe Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike. Falënderojmë Ministrinë e Shëndetësisë që në fazën e dytë lehtësuese ka vendosur të përfshihet edhe Fiziooterapia, kur dihet nevoja që kanë qytetarët për ndihmën tonë.

Andaj edhe një here kërkoj nga ana juaj që t'i përmbaheni të gjitha rregullave sa i përket masave mbrojtëse në mënyrë që shërbimi ynë për qytetarët të jetë i denjë dhe në të njëjtën kohë të kontribuojmë që pandemia Covid-19 të mos përhapet.

Oda e Fiziooterapeutëve të Kosovës është e mendimit se kujdesi Fiziooterapeutik duhet të vazhdojë të funksionojë, pacientët duhet të jenë në gjendje të marrin trajtim vetëm me aplikimin e masave paraprake mbrojtëse dhe respektimin e udhëzimeve të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Institutit Kombëtar të Shëndetësisë Publike të Republikës së Kosovës.

Kriteret themelore bazohen në “UDHËZUESIN E PËRKOHSHËM PËR APLIKIMIN E MASAVE PËR PARANDALIMIN DHE LUFTIMIN E COVID-19 NË INSTITUCIONE PUBLIKE DHE PRIVATE”

OFTK rekomandon që të gjitha ordinancat Fiziooterapeutike të organizojnë punën sipas udhëzimeve të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Institutit Kombëtar të Shëndetësisë Publike.

Këto janë indikacionet e para që duhet të ndiqen në funksion të rihapjes së shërbimeve të fizioterapisë:

- Aktivitetet duhet të bëhen ekskluzivisht me rezervim të termineve, gjatë së cilës pacientët/klientët duhet të tregojnë llojin e trajtimit të kërkuar për të optimizuar kohën e pritjes. Për këtë qëllim, kërkohet menaxhim i mirë i orareve që të shmangen terminët e mbivendosjes së pacientëve/klientëve.
- Nuk lejohet pritja e pacientëve/klientëve që nuk marrin shërbime.
- Termi caktohet përmes telefonit ose mjeteve tjera elektronike ku merren të dhënat e poshtëshënuara:

- A keni udhëtuar apo keni pas kontakt me personat që vijnë nga zonat e prekura me COVID-19 gjatë 14 ditëve të fundit?
 - A keni pas kontakt me persona të infektuar me COVID-19 në 14 ditët e fundit?
 - A keni pas temperaturë, ethe, probleme të frymëmarrjes, kollë, diarre në 14 ditët e fundit?
 - A keni qenë më herët të infektuar me COVID-19? Nëse, PO, a i keni dy rezultate negative të njëpasnjëshme dhe sa kohë ka kaluar nga rezultati i fundit?
 - Nëse përgjigjet JO, në të gjitha pyetjet, ai/ajo mund të vij në ordinancën tuaj dhe lutet të vij pa shoqërues.
 - Nëse përgjigjet PO, të paktën në një pyetje, në këtë rast vizita duhet të shtyhet prej 14 deri 30 ditë.
- Para se të fillohet puna me pacientë të bëhet organizimi i ordinancave, pastrimi dhe dezinfektimi.
 - Të gjithë Fizioterapeutët t'i kushtojnë vëmendje detyrimit të bartjes së pajisjeve mbrojtëse personale (maska, mantela, përparëse, dorëza, mburoja për fytyrë, syze)
 - Të gjithë Fizioterapeutët t'i kushtojnë vëmendje distancës prej 2m kur është e mundur.
 - Të gjithë Fizioterapeutët t'i kushtojnë vëmendje dezinfektimit të rregullt të hapësirave dhe pajisjeve pas trajtimit të secilit pacient me dezinfektues me bazë alkooli 70%.
 - Detyrimisht, në pritore mund të qëndroj vetëm një pacient ose/dhe shoqëruesi.
 - Në hyrje/pritore, duhet të ketë dezinfektues dhe udhëzimi për mënyrën e përdorimit.
 - Duhet të largohen të gjitha revistat, lodrat, etj. si masë parandaluese nga kontaminimi.
 - Posterët me informacione për larjen e duarve dhe higjienën respiratore, duhet të vendosen në muret të ordinancës dhe të jenë të dukshme.
 - Të vendoset rendi ashtu që të jenë të përcaktuar qartë distanca në mes të Fizioterapeutëve dhe pacientëve.

Udhëzimet për pacientë/klientë:

- Caktimi i domosdoshëm i terminit
- Vendosja e maskës në hyrje të ordinancës
- Personat shoqërues të presin jashtë ordinancës
- Pacienti duhet të laj duart pas hyrjes në ordinancë së paku 20 sekonda
- Mbështjellësit e këpucëve kur pacienti hyn në ordinancë.



Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Shëndetësisë
Ministarstvo Zdravstva - Ministry of Health
Zyra e Ministrit/Ured Ministra/Office of the Minister

Br.:499/V/2020
Datum:19/05/2020

Ministar Ministarstva zdravstva,

Na osnovu člana 145. (tačka 2.) Ustava Republike Kosovo;
Uzimajući u obzir članove 10. i 11. Zakona br. 06 / L-113 o organizaciji i funkcionisanju državne administracije i nezavisnih agencija Republike Kosovo, (Službeni list, br. 7/ 01. marta 2019. godine.);

Zasnivajući se na član 12. stav 1. 11. i član 89. Zakona br. 04 / L-125 o zdravstvu (Službeni glasnik, br. 13/ 07. maja 2013. godine); na osnovu člana 8. stav 1. 4., člana 20. i Aneksa 10. stava Uredbe br.05 / 2020 o oblastima administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministarstava (19.02.2020. god.), i u skladu s odredbama Zakona br. 02 / L -109 o sprečavanju i suzbijanju zaraznih bolesti i Odlukom Vlade Republike Kosova br. 01/11 od 15.03.2020. godine o proglašavanju emergentne situacije u javnom zdravstvu, donosi:

ODLUKU

I. Dopunjuje se Odluka sa br. protokola 05-2699 od 17. 05. 2020., kojoj se dodaje Vodič za fizioterapeute za prevenciju COVID-19;

II. Deo ove Odluke je Vodič za fizioterapeute za prevenciju COVID-19;

III. Drugi deo Odluke ostaje isti;

IV. Odluka stupa na snagu danom potpisivanja i važi do donošenja druge Odluke.

Obrazloženje

Nakon razmatranja i odobrenja Vodiča od strane NIJZK-a odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

Arben Vitia
Ministar zdravstva na dužnosti

Odluka se dostavlja:
Generalnom sekretaru MZ-a;
Pravnom departmanu MZ-a;
UBKSK (uključujući opšte bolnice);
SKUSK;
Svim GCPM-e
Zdravstvenom inspektoratu;
Diviziji za primarnu zdravstvenu zaštitu MZ-a
Stomatološkoj komori;
Farmaceutskoj komori;
Arhivi MZ.

VODIČ ZA FIZIOTERAPEUTE ZA PREVENCIJU COVID-19

OBAVEŠTENJE ZA ČLANOVE KOMORE FIZIOTERAPEUTA KOSOVA

Poštovani članovi KFK-a:

Ministarstvo zdravstva je odlučilo da od dana 18.05.2020. godine počne sa radom i fizioterapija i da se moramo pridržavati propisanih mera koje su utvrdili Ministarstvo i Nacionalni institut za javno zdravstvo. Zahvaljujemo Ministarstvu zdravstva što je odlučilo da dozvoli rad fizioterapeutima u drugoj fazi ublažavanja mera kada se zna koliko je građanima neophodna naša pomoć.

Zbog toga još jednom od vas zahtevamo da se pridržavate svih propisanih pravila koja su u vezi za zaštitnim merama kako bi naše usluga građanima bile časne i istovremeno doprinele sprečavanju širenja pandemije Covid-19.

Komora fizioterapeuta Kosova smatra da fizioterapeutska nega treba svakako da funkcioniše, kako bi pacijenti bili u mogućnosti da se leče, uz primenu zaštitnih mera i poštovanja uputstava Ministarstva zdravstva i Nacionalnog instituta za javno zdravstvo Republike Kosova.

Osnovni kriterijumi su zasnovani na "**Privremenom vodiču za primenu mera u sprečavanju i suzbijanju Covid-19 u javnim i privatnim institucijama**".

KFK-a preporučuje da sve fizioterapeutske ordinacije svoj rad organizuju prema uputstvima Ministarstva zdravstva i Nacionalnog instituta za javno zdravstvo. Ovo su prve indikacije koje treba slediti kako bi se ponovo otvorile fizioterapeutske usluge:

Delatnost treba obavljati isključivo rezervisanjem termina, tokom kojeg pacijenti / klijenti trebaju navesti vrstu tretmana koja im je potrebna kako bi se smanjilo vreme čekanja. U tu svrhu potrebno je dobro upravljanje rasporedima kako bi se izbeglo preklapanje termina pacijenata / klijenata.

- Nije dozvoljeno čekanje pacijenata / klijenata koji ne primaju usluge.
- Termin se zakazuje telefonom ili drugim elektronskim sredstvima gde se dobijaju

sledeći podaci:

- o Da li ste putovali ili bili u kontaktu sa ljudima koji dolaze iz područja pogođenih COVID-19 tokom poslednjih 14 dana?
- o Da li ste imali kontak sa osobama zaraženim COVID-19 u poslednjih 14 dana?
- o Da li ste imali groznicu, povećanje temperature, probleme sa disanjem, kašalj, proliv u poslednjih 14 dana?
- o Da li ste ranije bili zaraženi COVID-19? Ako je odgovor, DA, imate li dva uzastopna negativna rezultata i koliko je vremena prošlo od poslednjeg rezultata?
- o Ako su odgovori na sva pitanja sa NE, možete doći u našu ordinaciju i zamolili bi vas da dođete bez pratnje,
- o Ako odgovorite sa "DA" barem na jedno pitanje, u ovom slučaju posetu trebate odložiti za 14 do 30 dana.

- Pre početka rada sa pacijentima, organizovati ordinaciju, čišćenje i dezinfekciju.
- Svi fizioterapeuti trebaju da obrate pažnju na obavezu nošenja lične zaštitne opreme (maske, mantili, pregače, rukavice, štitnici za lice, naočara)
- Svi fizioterapeuti trebaju da obrate pažnju na udaljenost od 2m kada je to moguće.
- Svi fizioterapeuti trebaju obratiti pažnju na redovnu dezinfekciju prostora i opreme nakon tretiranja svakog pacijenta dezinficijensom na bazi alkohola 70%.
- U čekaonici može čekati samo jedan pacijent i / ili pratilac.
- Na ulazu / čekaonici trebaju biti dezinficijensi i uputstva o načinu njihovog korišćenja.
- Treba ukloniti sve časopise, igračke itd. kao preventivna mera protiv kontaminacije.
- Plakati sa podacima o pranju ruku i respiratornoj higijeni trebaju biti postavljeni na zidovima ordinacije i trebaju biti vidljivi.
- Rasporediti jasno definisan razmak između fizioterapeuta i pacijenata .

Uputstva za pacijente / klijente:

- Neophodno je da pacijent zakaže termin
- Na ulazu u ordinaciju pacijent stavlja masku
- Prateće osobe čekaju van ordinacije
- Nakon ulaska u ordinaciju pacijent treba da opere ruke najmanje 20 sekundi
- Nakon ulaska u ordinaciju pacijent navlači na obuću zaštitne kaljače .



Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Shëndetësisë
Ministarstvo Zdravstva - Ministry of Health
Zyra e Ministrit/Ured Ministra/Office of the Minister

No.:499/V/2020
Date:19/05/2020

Minister of Health,

Pursuant to Article 145 (point 2) of the Constitution of the Republic of Kosovo;
Taking into account Articles 10 and 11 of Law no. 06 / L-113 on the organization and functioning of the state administration and independent agencies of the Republic of Kosovo, (Official Gazette, No. 7/01 March 2019); Based on Article 12, paragraph 1.11 and Article 89 of Law No. 04 / L-125 on Health, (Official Gazette, No. 13/07 May 2013); based on Article 8, paragraph 1.4, Article 20 and Annex 10 paragraph of Regulation no. 02 / L-109 on the prevention and control of contagious diseases and Governing Decisions of the Republic of Kosovo No. 01/11 dated 15.03.2020 and No. 01/24 dated 08/04/2020, upon request on dt.14 / 05 / 2020 from the Football Federation of Kosovo and following the recommendation of the NIPHK issues the following:

DECISION

- I. The decision is complemented with protocol number 05-2699 dated 17/05/20 with which the Guidelines to physiotherapists for the prevention of covid-19 is added;
- II. Part of this Decision is the Guidelines to Physiotherapists for the Prevention of Covid-19;
- III. The rest of the Decision remains the same;
- IV. The decision enters into force on the day of signing and is valid until another Decision;

R e a s o n i n g

After reviewing the Guidelines and approved by NIPHK, is decided on the enacting clause of this Decision.

Arben Vitia
Acting Minister of Health

Send decision to:

- *Secretary General of the MoH,*
- *Legal Department of the MoH,*
- *HUCSK (including general hospitals);*
- *UDCCK;*
- *MCFM;*
- *Health Inspectorate;*
- *Primary Health Care Division in MoH;*
- *Chamber of Dentists;*
- *Kosovo Chamber Physiotherapists';*
- *MoH Archive.*

GUIDELINES TO PHYSIOTHERAPIST ON COVID-19 PREVENTION

ANNOUNCEMENTS FOR MEMBERS OF THE KOSOVO CHAMBER OF PHYSIOTHERAPISTS

Dear members of KCHPH:

Honourable, by beginning from 18.05.2020, the Ministry of Health has decided that Physiotherapy will start working, but that we must comply with the measures set by the Ministry and the National Institute of Public Health. We thank the Ministry of Health that in the second easing phase it has decided to include Physiotherapy, we are familiar with the need of the citizens for our services.

Therefore, I once again urge you to comply with all the rules regarding protection measures so that our service to the citizens is dignified and at the same time, we contribute to prevent the spread of Covid-19 pandemic.

Kosovo Chamber of Physiotherapists is of the opinion that Physiotherapeutic care should continue to function, patients should be able to receive treatment but only by applying previously set measures and in compliance with the instructions of the Ministry of Health and the National Institute of Public Health of the Republic of Kosovo.

Fundamental criteria is based on the "PROVISIONAL INSTRUCTION FOR APPLICATION OF MEASURES FOR PREVENTION AND COMBATING THE COVID-19 IN PUBLIC AND PRIVATE INSTITUTIONS"

OFTK recommends that all Physiotherapy clinics should organize work according to the guidelines of the Ministry of Health and the National Institute of Public Health.

These are the first indications to follow so the physiotherapy services are re-opened:

- Activities should proceed exclusively by booking appointments, during which patients / clients should indicate the type of treatment required for optimisation of waiting time. In this regard, good management of schedules is required in order to avoid the overlapping of patients / clients.
- Patients / clients who do not receive services are not allowed to wait
- The appointment is set by telephone or other electronic means by obtaining the following information:
 - Have you travelled or had contact with people coming from COVID-19 affected areas during the last 14 days?

- Have you had contact with people infected with COVID-19 in the last 14 days?
 - Have you had a fever, chills, breathing problems, cough, diarrhea in the last 14 days?
 - Did you ever was infected with COVID-19 before? If, YES, do you have two consecutive negative results and how much time has passed since the last result?
 - If the answer is NO, in all questions, he / she can come to your clinic but without an escort.
 - If the answer is YES, at least in one of the questions, in this case the visit is postponed 14 up to 30 days.
- Before beginning to work with patients, the clinics should be organised, cleaning and disinfection.
 - All Physiotherapists should pay attention to the obligation to wear personal protective equipment (masks, coats, aprons, gloves, face shields, goggles).
 - All Physiotherapists should pay attention to the distance of 2 m when appropriate.
 - All physiotherapists should pay attention to the regular disinfection of spaces and equipment after treating each patient with a 70% alcohol-based disinfectant.
 - Mandatory, in reception only one patient with his/her companion is permissible.
 - At the entrance / reception, there should be disinfectant and instructions on how to use.
 - Preventive measure against contamination is the removal of various toy magazines, etc.
 - Stickers on the walls with information on hand washing and respiratory hygiene should be should be visible.
 - Order should be set so the distance between physiotherapist and patient is defined clearly.

Instructions for patients / clients:

- Assign the necessary appointment
- wear the mask at the entrance of the clinic
- Accompanying persons must wait outside the clinic
- The patient must wash hands after entering the clinic for at least 20 seconds
- Shoe wraps for the patients when they enters the clinic.